

Wij zijn jong en onervaren. En verliefd

Het Vlaams Theater Instituut volgt de berichtgeving over theater en dans in de media al een tijdje op de voet. Onlangs richtten zij een informele rondetafel in met enkele jonge freelance recensenten. Tom Rummens schreef een tekst om dat gesprek op gang te brengen. Etcetera wou u die niet onthouden.

‘Er is te veel verloop bij de theaterrecensenten.’ Dat moet de zin zijn die diezelfde recensenten gedurende een seizoen veruit het vaakst te horen krijgen, voor of na een voorstelling of tijdens een interview, van acteurs, regisseurs, zakelijke en andere leiders, kenners allerhande, noem maar op. Te veel verloop, en dus te weinig continuïteit, te weinig houvast, te weinig ervaring en belesenheid ook. Te weinig geloofwaardigheid, kortom. Kritiek zonder geheugen kan immers toch bezwaarlijk geloofwaardig worden genoemd?

Hoe komt dat toch? Omdat we jong zijn. Juist. Jonge critici hebben weinig (kijk-, lees-, schrijf-,...) ervaring. Jonge mensen zijn nu eenmaal jong, ze hebben dus nog veel te leren. Dat kan je ons moeilijk aanrekenen. Dat wordt ons ook niet aangerekend. Het probleem is dat we het hoe langer hoe sneller opgeven, vaak nog vóór we wat voor leertijd dan ook doorlopen hebben. En dat is niet omdat we jong zijn, maar veeleer omdat we het gevoel hebben jong – lees: onervaren, slecht belesen,... – te zullen moeten *blijven*. Aha!

De reden daarvoor is niet erg ver te zoeken. De enige ervaring die theaterrecensenten kunnen opdoen is schrijfervaring. Wij worden immers betaald voor de letters die we schrijven, niet voor de letters die we *lezen*. Dat is

natuurlijk logisch. Alleen wordt er per geschreven letter zo weinig betaald, dat er voor lezen nauwelijks nog tijd overschiet. Lezen is vanuit economisch oogpunt eigenlijk één van de slechtste investeringen die een recensent kan doen. Terwijl het inhoudelijk bekeken vanzelfsprekend veruit de interessantste is. (Net hetzelfde gaat op voor praten, luisteren, kijken, kortom: zich informeren of studeren, als u wil. Je kan het ook ‘ervaring opdoen’ noemen.) De kranten betalen ronduit slecht. Aan de huidige tarieven moet een freelance recensent die fulltime van zijn job wil of moet leven -en zo zijn er wel een paar- zich de poten van onder het lijf werken om uiteindelijk nóg met een persoonlijke financiële schuldenberg opgescheept te zitten. Hoe kan de gemiddelde kwaliteit van zulke recensies in godsnaam acceptabel zijn? Fulltime freelancen voor dezelfde werkgever, het is een ware *contradictio in terminis*, een constructie die je in normale omstandigheden met geen stokken door de beugel geslagen zou krijgen. Dat weten we allemaal. Maar ja. De kranten, de kranten.

Natuurlijk is er heel wat meer aan de hand dan alleen maar dat geldgebrek. Ikzelf heb overigens altijd luid geroepen dat geld toch niet belangrijk is. De realiteit draait weliswaar ietwat anders uit, maar er is meer. Of minder.

Er is ook en vooral het feit dat theaterkritiek door krantenredacties hoe langer hoe minder ernstig lijkt te worden genomen. Het cultuursegment van de kranten wordt steeds meer op een commerciële leest geschoeid. Op zich is daar niks mis mee, verplicht de mode me te zeggen. Behalve dan dat men moeilijk kan verwachten dat er in die platgecommercialiseerde krantenwereld nog aan deftige theaterkritiek wordt gedaan. Want wat me opvalt is dat net de commercieel meest succesvolle cultuursegmenten, zeg maar pop & rock en film, de meeste kansen krijgen op het slagveld van de cultuurberichtgeving. Wat niet wegneemt dat ook die sectoren rooskleuriger tijden moeten hebben gekend. Een goed popinterview behoeft geen krans. Dus doe maar, meneer de popjournalist, vlieg naar de sterren en praat ermee, en maak het artikel zo lang u maar wil. De tijdsgeest gebiedt me nogmaals om daar geen problemen mee te hebben. Maar een interview met zelfs een gerenommeerd theatermaker belandt niet alleen zelden of nooit op een voorpagina van de cultuurbijlage, het moet ook kort en bondig zijn. Meestal wordt er dan ook nog grondig in geknipt en geplakt door eindredacteuren, worden de koppen veranderd en de straffe uitspraken nog een beetje straffer gemaakt. Hoe meer je vanuit een inte-